

EUROOPA KESKPANK

EUROSÜSTEEM

2014. aastal on
kõigil EKP
väljaannetel 20-eurose
pangatähe motiiv.

ÜHTSE JÄRELEVALVEMEHHANISMI KVARTALIARUANNE

**Edusammud ühtse
järelevalvemehhanismi määruse
praktilisel rakendamisel**

2014 / 2

© Euroopa Keskpank, 2014

Aadress	Kaiserstrasse 29, 60311 Frankfurt am Main, Saksamaa
Postiaadress	Postfach 16 03 19, 60066 Frankfurt am Main, Saksamaa
Telefon	+49 69 1344 0
Veebileht	http://www.ecb.europa.eu

Kõik õigused on kaitstud. Taasesitus õppe- ja mitteäriilistel eesmärkidel on lubatud, kui viidatakse algallikale.

ISBN	978-92-899-1191-7 (elektrooniline versioon)
ISSN	2315-3636 (elektrooniline versioon)
ELi katalooginumber	QB-BM-14-002-ET-N (elektrooniline versioon)

ÜLEVAADE

See on teine kvartaliaruanne edusammude kohta ühtse järelevalvemehhanismi määrase rakendamisel ning see esitatakse Euroopa Parlamendile, ELi Nõukogule ja Euroopa Komisjonile. Aruanne, mille koostamine on ette nähtud ühtse järelevalvemehhanismi määrasega, hõlmab tegevust kolmel kuul ajavahemikus **4. veebruarist kuni 3. maini 2014.**¹

Käesoleva kvartaliaruande peamised seisukohad on järgmised.

- **Ühtse järelevalvemehhanismi juhtimisstruktuurid on suures osas loodud ning asjaomased organisatsioonilised eeskirjad ja korrad välja töötatud.** Järelevalvenõukogu pidas vaatlusalusel ajavahemikul viis koosolekut ja võttis vastu oma kodukorra, mis võimaldas luua juhtkomitee. Võeti vastu ka EKP otsus vaidlustusnõukogu moodustamise kohta ja praegu toimub osalemiskutse põhjal konkurss selle liikmete valimiseks. Lõpetamisel on EKP määrus lepituskomisjoni moodustamise kohta, mis kavatakse maikuu jooksul ametlikult vastu võtta. EKP nõukogu võttis vastu EKP otsuse oma esindajate kohta järelevalvenõukogus ja määras kolm esindajat. Samuti võttis EKP nõukogu vastu EKP otsuse tiheda koostöö kohta nende osalevate liikmesriikide pädevate asutustega², kus euro ei ole ametlik vääring.
- **EKP nõukogu võttis järelevalvenõukogu ettepanekul ühtse järelevalvemehhanismi raammääruse vastu ning avaldas selle 25. aprillil 2014 koos konsultatsiooni tulemusi käsitleva tagaside aruande ja sisseviidud muudatustega.** Sellega järgiti ühtse järelevalvemehhanismi määrases sätestatud tähtpäeva – 4. mai 2014. Ühtse järelevalvemehhanismi raammäärusega nähakse ette ühtse järelevalvemehhanismi määrase artikli 6 (EKP ja riiklike pädevate asutuste koostöö ühtse järelevalvemehhanismi raames) rakendamise praktilised üksikasjad. Kooskõlas ühtse järelevalvemehhanismi määrasega esitati raammääruse eelnõu avalikuks konsultatsiooniks, mis toimus ajavahemikus 7. veebruarist kuni 7. märtsini 2014. Avaliku konsultatsiooni tulemused olid väga positiivsed ning konsultatsioonidokumendis soovitatud lähenemisviis pälvis laialdase toetuse.
- **Vaatlusalusel ajavahemikul jätkati ühtse järelevalvemehhanismi järelevalvekäsiraamatu väljatöötamist.** Järelevalvekäsiraamatu kavand hõlmab oluliste ja vähem oluliste krediidasutuste järelevalve protsesse, menetlusi ja meetodikat. Riiklike pädevate asutuste tagasidet kasutades on käsiraamatus kajastatud ühtse järelevalvemehhanismi järelevalvemudelit veelgi täiustatud. Käsiraamat on ühtse järelevalvemehhanismi töötajatele ettenähtud muutuv dokument, mida ajakohastatakse

¹ Esimene kvartaliaruanne avaldati 4. veebruaril 2014 ehk kolm kuud pärast ühtse järelevalvemehhanismi määrase jõustumist 4. novembril 2013.

² Riiklikud pädevad asutused on ka järelevalveülesandeid täitvad riikide keskpangad.

korrapäraselt nii enne kui ka pärast 4. novembrit 2014. EKP avaldab oma järelevalvetavasid käsitleva juhendi, milles selgitab ühtse järelevalvemehhanismi elemente, ülesandeid ja protsesse.

- **Algatatud on ühiste järelevalverühmade moodustamine. Need kujutavad endast ühtse järelevalvemehhanismi korraldatava järelevalve peamist toimimisstruktuuri.** Ühised järelevalverühmad teostavad otsest järelevalvet ligikaudu 130 pangagrupi üle, keda peetakse oluliseks vastavalt ühtse järelevalvemehhanismi määrusele. Täielikult toimivate ühiste järelevalverühmade moodustamine on ühtse järelevalvemehhanismi üks suuremaid proovikive, mille ületamine võimaldab tal asuda järelevalveülesandeid täitma õigel ajal, st alates 4. novembrist 2014. Peale piisava arvu töötajate eeldab see tegevuseks vajalike infrastruktuuride rajamist, väljaõpet ja tõhusat organisatsioonilist korraldust. Ühtne järelevalvemehhanism on teinud töötajate väljavalimisel ja ettevalmistustes märgatavaid edusamme. Eeldatavasti on kõik ühiste järelevalverühmade koordinaatorid juuni lõpuks määratud ja suve lõpuks on peaaegu kõik neist EKPga ühinenud. Kogu aasta vältel jälgitakse tähelepanelikult selles olulises valdkonnas tehtavaid edusamme.
- **Ühtse järelevalvemehhanismi töötajate töölevõtmine toimub rahuldava kiirusega, kuigi esialgu esines kõrgema juhtkonna tasandil viivitusi.** Töötajad võetakse üldiselt tööle ülalt-alla põhimõttel. EKP-sisest kava kohandati, et võtta arvesse kõrgema juhtkonna tööleasumise kuupäevaid ja tagada ühtse järelevalvemehhanismi tegevuse alguseks vajaliku arvu töötajate olemasolu. Taotluste arvukus (üle 8000 taotluse seni välja kuulutatud ametikohtadele) näitab märkimisväärset huvi ühtse järelevalvemehhanismi ametikohtade vastu. Personalivajaduse õigeaegne rahuldamine on ühtse järelevalvemehhanismi teine suurem proovikivi.
- **Põhjalikul hindamisel on tehtud suuri edusamme.** Välja on valitud portfelligid, mille varade kvaliteeti hinnatakse, ja algatatud on hindamisetapp. 29. aprillil 2014 avalikustati stressitesti stsenaariumi üksikasjad, mille määras kindlaks Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA). Ta valmistas need ette koostöös Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu (ESRN) ja EKPga.
- **Järelevalvenõukogu kinnitas järelevalvearuandluse käsiraamatu, mis tagab järelevalvet toetava andmeraamistiku.** Käsiraamatus, mis on sisedokument, sõnastatakse järelevalvearuandluse lähenemisviis ning kirjeldatakse ühtse järelevalvemehhanismi andme- ja aruandlusraamistikku.
- **Ettevalmistused** on kulgenud edukalt paljudes valdkondades, nt IT-infrastruktuur, inimressursid, sise- ja väliskommunikatsioon, järelevalvetasude raamistik, logistika ning õigus- ja statistikateenused.

1 SISSEJUHATUS

Ühtse järelevalvemehhanismi määruse³ kohaselt peab Euroopa Keskpang (EKP) alates 3. novembrist 2013 esitama Euroopa Parlamendile, ELi Nõukogule ja Euroopa Komisjonile kvartaliaruandeid edusammude kohta ühtse järelevalvemehhanismi määruse praktilisel rakendamisel.

Euroopa Parlamendi⁴ ja ELi Nõukoguga⁵ kokku lepitud aruandluskorra kohaselt peavad need aruanded hõlmama muu hulgas järgmist:

- sisemised ettevalmistused tööks ning selle korraldamine ja kavandamine;
- konkreetsete meetmed, mida võetakse rahapoliitika ja järelevalveülesannete lahushoidmiseks;
- koostöö teiste riiklike ja ELi pädevate asutustega;
- takistused, mida EKP on kohanud oma järelevalveülesannete ettevalmistamisel;
- probleemsete olukorrad või muudatused tegevusjuhendis.

Ühtse järelevalvemehhanismi esimene kvartaliaruanne, mis avaldati 4. veebruaril 2014, hõlmas ajavahemikku 3. novembrist 2013 kuni 3. veebruarini 2014, aga ka alates euroala tippkohtumisest 29. juunil 2012 tehtud ettevalmistustöid.

Käesolev teine aruanne hõlmab ajavahemikku 4. veebruarist kuni 3. maini 2014. Aruande koostasid EKP töötajad ning selle on heaks kiitnud järelevalvenõukogu pärast konsulteerimist EKP nõukoguga.

Kolmas kvartaliaruanne avaldatakse 2014. aasta augusti alguses.

³ Nõukogu 15. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 1024/2013, millega antakse Euroopa Keskpangale eriuülesanded seoses krediitiasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalve poliitikaga (ELT L 287, 29.10.2013, lk 63).

⁴ Euroopa Parlamendi ja Euroopa Keskpanga institutsioonidevaheline kokkulepe demokraatliku vastutuse ja järelevalve teostamise praktilise korra kohta seoses EKP-le ühtse järelevalvemehhanismi raames antud ülesannete täitmisega (ELT L 320, 30.11.2013, lk 1).

⁵ Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Keskpanga vastastikuse mõistmise memorandum koostöö kohta ühtse järelevalvemehhanismiga seotud menetlustes jõustus 12. detsembril 2013.

2 ÜHTSE JÄRELEVALVEMEHHANISMI JUHTIMISSTRUKTUURIDE LOOMINE

2.1 JÄRELEVALVENÕUKOGU

Järelevalvenõukogusse on täiendavalt määratud mitu isikut.

Euroopa Parlamendi majandus- ja rahanduskomisjon kuulas 3. veebruaril 2014 ära **Sabine Lautenschlägeri**, kelle ELi Nõukogu nimetas seejärel ametisse järelevalvenõukogu aseesimehena alates 12. veebruarist 2014.

EKP nõukogu määras 6. märtsil 2014 järelevalvenõukogusse kolm EKP esindajat:

- **Ignazio Angeloni**, endine EKP makrotasandi usaldatavusjärelevalve poliitika ja finantsstabiilsuse peadirektoraadi peadirektor, määrati esindajaks alates 6. märtsist 2014;
- **Sirkka Hämäläinen**, EKP juhatuse liige ajavahemikus 1998–2003, ühineb järelevalvenõukoguga 2014. aasta mais;
- **Julie Dickson**, kes praegu töötab finantseerimisasutuste peainspektorina Kanada peamises finantssektori reguleerimis- ja järelevalveasutuses (Office of the Superintendent of Financial Institutions (OSFI)), ühineb järelevalvenõukoguga 2014. aasta augustis.

Järelevalvenõukogu võttis 31. märtsil 2014 pärast EKP nõukoguga konsulteerimist vastu oma kodukorra. Kodukord jõustus 1. aprillil 2014 ja avaldati seejärel EKP veebilehel. See täiendab EKP kodukorda, mida muudeti 2014. aasta jaanuaris, et täpsustada EKP nõukogu ja järelevalvenõukogu vahelisi suhteid.

2.2 JUHTKOMITEE

Järelevalvenõukogu kodukord sisaldab ka juhtkomiteed käsitlevaid sätteid.

Juhtkomiteesse kuulub kaheksa järelevalvenõukogu liiget:

- esimees;
- aseesimees;
- üks EKP esindajatest;
- viis riiklike pädevate asutuste esindajat.

Viis riiklike pädevate asutuste esindajat nimetatakse ametisse üheks aastaks. Riiklike pädevate asutuste vahel õiglase tasakaalu ja rotatsiooni tagamiseks on nad jaotatud nelja rühma vastavalt

järjestusele, mis põhineb konsolideeritud pangavarade kogusummal asjaomases osalevas liikmesriigis. Juhtkomitees peab alati olema igast rühmast vähemalt üks liige.

Juhtkomitee ülesanne on toetada järelevalvenõukogu tegevust ja valmistada ette tema koosolekuid. Juhtkomitee esimene koosolek toimus 27. märtsil 2014.

2.3 VAIDLUSTUSNÕUKOGU

Ühtse järelevalvemehhanismi määruse kohaselt peab EKP moodustama vaidlustusnõukogu, et vaadata asutusesiseselt halduskorras läbi otsused, mis EKP on teinud ühtse järelevalvemehhanismi määrusega talle antud volituste täitmisel. See sisene organ peab koosnema liikmesriikidest pärit viiest hea reputatsiooniga liikmest, kellel on tõendatud teadmised asjakohases valdkonnas ning piisav erialane töökogemus, sealhulgas järelevalvealane töökogemus panganduse või muude finantsteenuste valdkonnas.

Vaidlustusnõukogu ülesanne on vaadata füüsilise või juriidilise isiku taotluse alusel läbi sellele isikule adresseeritud või teda otseselt või isiklikult puudutavad järelevalvealased otsused. Läbivaatamisel peaks piirduma sellega, kas vaidlustatud otsuse sisu ja menetlused on ühtse järelevalvemehhanismi määrusega vastavuses.

EKP otsuse eelnõu, mis käsitleb vaidlustusnõukogu moodustamist ja selle töökorda, esitati konsultatsiooniks järelevalvenõukogule. Seejärel arutas eelnõud EKP nõukogu, kes võttis otsuse vastu 16. aprillil 2014. EKP algatas 1. mail 2014 vaidlustusnõukogu liikmete ametikohtade täitmiseks konkursi. Osalemiskutse avaldati Euroopa Liidu Teatajas.

2.4 LEPITUSKOMISJON

Rahapoliitika ja järelevalveülesannete lahususe tagamiseks tuleb ühtse järelevalvemehhanismi määruse kohaselt luua ka EKP-sisene lepituskomisjon. See komisjon peaks lahendama – riikliku pädeva asutuse taotlusel – erimeelsusi seoses EKP nõukogu esitatud vastuväidetega järelevalvenõukogu koostatud otsuse eelnõu suhtes. Lepituskomisjoni peab seetõttu kuuluma igast osalevast liikmesriigist üks esindaja, kes valitakse EKP nõukogu või järelevalvenõukogu liikmete hulgast.

EKP määruse eelnõu, mis käsitleb lepituskomisjoni moodustamist ja selle kodukorda, esitati konsultatsiooniks järelevalvenõukogule. Seejärel arutas eelnõud EKP nõukogu, kes võttis määruse põhimõtteliselt vastu 21. märtsil 2014. Ametlik vastuvõtmine peaks toimuma mais, kui kõik keeleversioonid on kättesaadavad.

3 JÄRELEVALVEFUNKTSIOONI LOOMINE EKPs

3.1 KORRALDUS

EKP järelevalvefunktsiooni täitmiseks on loodud neli uut peadirektoraati ja spetsiaalne järelevalvenõukogu sekretariaat. Organisatsioonilist ülesehitust on täiendavalt viimistletud.

Mikrotasandi usaldatavusjärelevalve I ja II peadirektoraat tegelevad ligikaudu 130 olulise pangagrupi otsese igapäevase järelevalvega ning neis on vastavalt seitse ja kaheksa osakonda. Pangad jaotatakse peadirektoraatide vahel vastavalt riskipõhise järelevalve lähenemisviisile, st võttes arvesse pankade riskipositsioone, keerukust ja ärimudeleid. 30 süsteemsemat panka kuuluvad I peadirektoraadi ja ülejäänud II peadirektoraadi järelevalve alla.

Mikrotasandi usaldatavusjärelevalve III peadirektoraat vastutab vähem oluliste pankade kaudse järelevalve eest ja selles on kolm osakonda:

- analüüs ja meetodika;
- asutuse- ja sektoripõhine järelevalve;
- järelevalve ja suhted riiklike pädevate asutustega.

Mikrotasandi usaldatavusjärelevalve IV peadirektoraat tegeleb horisontaalsete ja eriteenustega ning selles on kümme osakonda:

- tegevuslubade andmine;
- jõustamine ja sanktsioonid;
- sisemudelid;
- meetodika ja standardite arendamine;
- järelevalvealaste kontrolliprogrammide kavandamine ja kooskõlastamine;
- tsentraliseeritud kohapealsed kontrollid;
- järelevalvekvaliteedi tagamine;
- kriisijuhtimine;
- järelevalvepoliitika;
- ühtse järelevalvemehhanismi riskianalüüs.

Kümnest osakonnast seitsmes on moodustatud täiendavad organisatsioonilised allüksused – kaks üksust osakonna kohta. Moodustati ka sõltumatu keskne toimingute üksus, kes aitab määratleda mikrotasandi usaldatavusjärelvalve peadirektoraadi jaoks vajalikud IT-toimingud, mille tagavad infosüsteemide peadirektoraat ja statistika peadirektoraat.

Spetsiaalne **järelevaenõukogu sekretariaat** kujutab endast ühtset direktoraadi tasandi organisatsioonilist üksust, mis on jagatud kaheks:

- otsustusprotsess;
- otsustuspoliitika.

3.2 TÖÖTAJAD

Ühtse järelevaemehhanismi värbamismenetlus on korraldatud ülalt-alla põhimõttel, alates kõrgemast juhtkonnast.

EKP-sisest kava kohandati, et võtta arvesse kõrgema juhtkonna tööleasumise kuupäevaid ja tagada ühtse järelevaemehhanismi tegevuse alguseks vajaliku arvu töötajate olemasolu.

Märtsi alguseks olid kümme kõrgema astme juhti ametisse asunud ja osalesid keskastme juhtide valikumenetlustes.

Esmajärjekorras värvati mikrotasandi usaldatavusjärelvalve I ja II peadirektoraadi keskastme juhid, kes pidid moodustama toimivad ühised järelevaerühmad, ja IV peadirektoraadi kolme osakonna (s.o metoodika ja standardite arendamine, ühtse järelevaemehhanismi riskianalüüs ning järelevaerualaste kontrolliprogrammide kavandamine ja kooskõlastamine) keskastme juhid. Enamik neist 18 osakonna juhist on eeldatavasti asunud mai alguseks oma ülesandeid täitma. Lisaks ühinevad EKPga järk-järgult mõne järgmise kuu jooksul ligikaudu 100 üksuse juhti ja nõunikku, kes on neis prioriteetsetes valdkondades juba värvatud. Mikrotasandi usaldatavusjärelvalve III peadirektoraadi keskastme juhtide värbamine viiakse lõpule mais ja IV peadirektoraadi ülejäänud keskastme juhtide värbamine enne suve.

Ühtlasi kuulutati veebruari alguses välja mikrotasandi usaldatavusjärelvalve I ja II peadirektoraadi järelevaeruekspertide vabad ametikohad. Juuniks valitakse eeldatavasti välja ligikaudu 280 järelevaerueksperti. Mikrotasandi usaldatavusjärelvalve III ja IV peadirektoraadi ülejäänud ligikaudu 260 spetsialisti värbamine viiakse kavakohaselt lõpule ajavahemikus juulist kuni septembrini.

Sujuvalt kulgeb ka töötajate värbamine EKP ühiste teenuste valdkonnas (nt IT, inimressursid, õigusteenused, eelarve, statistika, avalikud suhted ja haldus), kusjuures keskastme juhtide ja spetsialistide värbamine toimub enamasti paralleelselt.

Vaheetapis on riiklikud pädevad asutused lähetanud või lähetavad EKPsse ajutiselt ligikaudu 200 eksperti, kes aitavad teostada otsesest põhitegevust. Viimased umbes 120 lähetatud töötajat asuvad eeldatavasti tööle mais ja juunis.

Värbamise ajakava aluseks olevad eeldused on realistlikud, nagu esimesed värbamisetapid on näidanud. Ometi on tähtis praegust tempot hoida, eriti taotluste käsitlemisel ja valikumenetluste lõpuleviimisel. Taotluste arvukus (üle 8000 taotluse seni välja kuulutatud ametikohtadele) näitab märkimisväärset huvi ühtse järelevalvemehhanismi ametikohtade vastu ning järgmised värbamislained peaksid seda suundumust kinnitama. Värbamisprotsessi kvaliteedi ja kiirusega seonduvate riskide maandamiseks on EKP võtnud kasutusele mitu eelhindamise vahendit (nt veebipõhised testid, kirjalikud testid ja tehnilised eelvaliku intervjuud), mida saab kasutada paindlikult olenevalt taotluste arvust.

Plaanitust pikemad etteteatamistähtjad võivad kujutada lisariski, sest meeskondade moodustamine ei pruugi kulgeda kavakohaselt (eriti kuna paljud töötajaid loovutavad asutused on praegu intensiivselt kaasatud põhjalikku hindamisse). Igal juhul on selgelt kokku lepitud, et kvaliteedis ei tehta järeleandmisi.

3.3 ÜHISTE JÄRELEVALVERÜHMAD MOODUSTAMINE

Oluliste pankade järelevalvet teostavad ühised järelevalverühmad. Järelevalverühmadesse kuuluvad nii EKP kui ka osalevate liikmesriikide pädevate asutuste järelevalveeksperdid ning iga rühma tegevust juhib EKP koordinaator.

EKP on teinud ühiste järelevalverühmade töötajate väljavalimisel ja ettevalmistustes märgatavaid edusamme. Nagu eespool märgitud, kulgeb mikrotasandi usaldatavusjärelevalve I ja II peadirektoraadi keskastme juhtide värbamisprotsess kavakohaselt. Eeldatavasti on kõik ühiste järelevalverühmade koordinaatorid juuni lõpuks määratud ja suve lõpuks on peaaegu kõik neist EKPga ühinenud. Ühiste järelevalverühmade töötajate töölevõtmine kulgeb samuti edukalt: juuniks välja valitud 280 töötajast on septembriks eeldatavasti tööle asunud 200, keda peetakse vajalikuks, et tagada ühiste järelevalverühmade täielik toimimine. Ülejäänud töötajad kujutavad endast nn lisapuhvrit ja ühinevad EKPga oktoobrikuu jooksul.

Ettevalmistused ühiste järelevalverühmade toimimiseks on kulgenud edukalt. Selleks täiendati muu hulgas järelevalvekäsiraamatut, et täpsustada ühiste järelevalverühmade ülesandeid ja

vastutust järelevalveprotsessi eri etappides ning määratleda nende organisatsiooniline struktuur ja personalinõuded.

Mikrotasandi usaldatavusjärelevalve I ja II peadirektoraat määrasid hiljuti kindlaks mitu töösuunda, et määratleda vajalikud ülesanded, protsessid ja infrastruktuur, mis tagavad ühiste järelevalverühmade täieliku toimimise 2014. aasta novembriks. Töösuunad keskenduvad järgmistele prioriteetsetele valdkondadele:

- strateegiate ja protsesside väljatöötamine ning organisatsioonilised küsimused;
- suhete loomine peamiste sidusrühmadega, eelkõige riiklike pädevate asutustega;
- oluliste krediitiasutuste riskiprofiilide mõistmine ja nende jaoks järelevalvestrateegiate väljatöötamine;
- ettevalmistuste tegemine järelevalveülesannete sujuvaks üleandmiseks;
- pideva järelevalvega seotud püsivate ülesannete ja tegevuse ettevalmistamine.

Mikrotasandi usaldatavusjärelevalve I ja II peadirektoraat valmistavad selle protsessi osana ühiseid järelevalverühmi ette põhjaliku hindamise tulemuste haldamiseks ja võimalike asjakohaste järelevalvemeetmete rakendamiseks.

3.4 TEGEVUSVALDKONDADE LAHUSUSE TAGAMINE

Ühtse järelevalvemehhanismi määrase kohaselt peab EKP vastu võtma ja avaldama vajalikud sise-eeskirjad (sh eeskirjad ametisaladuse hoidmise ja teabevahetuse kohta), et tagada järelevalveülesannete lahusus rahapoliitikast (ja EKP muudest tegevusvaldkondadest).

Lahususe saavutamiseks nii organisatsiooniliselt kui ka otsustusprotsessi seisukohalt on juba kehtestatud hulk protsesse. Lisaks suurendatakse organisatsioonilist lahusust 2015. aastal veelgi – seda toetab kahe funktsiooni paiknemine Frankfurdi eri piirkondades:

- pangandusjärelevalvet hakatakse teostama EKP praeguses hoones (Eurotower) Frankfurdi kesklinnas;
- rahapoliitika ja EKP muud tegevusvaldkonnad koondatakse EKP uude, praegu Frankfurdi Ostendi piirkonda rajatavasse peakontoris.

Edukalt on kulgenud ka eeskirjade väljatöötamine järelevalvefunktsiooni ning rahapoliitika ja muude tegevusvaldkondade vahelise teabevahetuse kohta. Need eeskirjad koostatakse täielikus ja ranges vastavuses kohaldatavate õigusnormidega, mis reguleerivad konfidentsiaalse teabe

kaitset (eelkõige kapitalinõuete direktiiv (CRD IV)⁶ ja nõukogu 23. novembri 1998. aasta määrus (EÜ) nr 2533/98 statistilise teabe kogumise kohta Euroopa Keskpanga poolt⁷) ja ametisaladuse hoidmise üldist kohustust, nagu on sätestatud EKPSi põhikirjas. EKP on veendunud, et ta saavutab täieliku ja tegeliku lahususe ning saab ühtlasi – kui see on võimalik ja soovitatav – kogu kasu, mida oodatakse nende kahe funktsiooni täitmisest ühes ja samas asutuses.

3.5 PANGANDUSJÄRELEVALVEGA SEOTUD EKP TÖÖTAJATE JA JUHTKONNA TEGEVUSJUHEND

Ühtse järelevalvemehhanismi määrase kohaselt peab EKP nõukogu koostama ja avaldama tegevusjuhendi, mida kohaldatakse pangandusjärelevalvega seotud EKP töötajate ja juhtkonna suhtes. EKP koostab praegu kõigi EKP töötajate suhtes kohaldatava eetikaraamistiku üldise läbivaatamise raames eetilise käitumise eeskirju. Uutes eeskirjades võetakse arvesse ühtse järelevalvemehhanismi määruuses ja institutsioonidevahelises kokkuleppes sätestatud nõudeid. Pärast EKP töötajate esindajatega konsulteerimist esitatakse eeskirjade kavand peatselt järelevalvenõukogule ja EKP otsustusorganitele. Kooskõlas institutsioonidevahelise kokkuleppega teavitab EKP Euroopa Parlamenti kavandatava tegevusjuhendi põhipunktidest enne juhendi vastuvõtmist. Eelduste kohaselt jõustuvad uued eeskirjad enne, kui EKP asub 2014. aasta novembris täielikult täitma oma järelevalveülesandeid.

4 ÕIGUSRAAMISTIK

4.1 EKP ÜHTSE JÄRELEVALVEMEHHANISMI RAAMMÄÄRUSE EELNÕUD KÄSITLEV AVALIK KONSULTATSIOON

Ühtse järelevalvemehhanismi määruuse kohaselt peab EKP riiklike pädevate asutustega konsulteerides ja järelevalvenõukogu ettepanekul vastu võtma raamistiku, milles sätestatakse ühtse järelevalvemehhanismi määruuse artikli 6 (EKP ja riiklike pädevate asutuste koostöö ühtse järelevalvemehhanismi raames) rakendamise praktiline kord. Raamistik võetakse vastu EKP määrusena (ühtse järelevalvemehhanismi raammäärus).

Pärast raammääruse eelnõu esitamist Euroopa Parlamendi majandus- ja rahanduskomisjonile kooskõlas institutsioonidevahelise kokkuleppe asjakohaste sätetega algatati 7. veebruaril 2014 eelnõud käsitlev avalik konsultatsioon (kestis 7. märtsini). Lisaks toimus EKPs 19. veebruaril avalik kuulamine, mis andis sidusrühmadele esimese võimaluse õigusakti eelnõu kohta küsimusi esitada.

⁶ ELT L 176, 27.6.2013, lk 338.

⁷ EÜT L 318, 27.11.1998, lk 8.

Avaliku konsultatsiooni tulemused olid väga positiivsed. EKP sai avaliku konsultatsiooni lõppkuupäevaks 36 märkuste kogumit. Konsultatsioonile vastasid Euroopa ja liikmesriikide turu- ja pangaliidud, finantseerimis- ja krediitiasutused, (mitte-euroala) keskpangad ja järelevalveasutused, rahandusministeeriumid ja juristid. Märkused on avaldatud EKP veebilehel.

Enamik märkusi olid tehnilised – taotleti konkreetsete sätete täpsustamist ja muutmist. Raammääruse eelnõus soovitatud üldine lähenemisviis pälvis seega laialdase toetuse. Enim esitati märkusi järgmistes valdkondades:

- EKP järelevalvealaste otsuste vastuvõtmise menetlusnormid (nt õigus olla ära kuulatud, juurdepääs failidele ja keelerežiim);
- järelevalve alla kuuluvate üksuste olulisuse hindamise meetodika;
- tegevuslubadega seotud küsimused;
- tihe koostöö;
- vähem oluliste järelevalve alla kuuluvate üksuste staatus.

Mitu vastajat tõstasid ka küsimusi ühiste järelevalverühmade toimimise või kohapealsete kontrollide kohta ja üldisemalt ühtse järelevalvemehhanismi toimimise kohta alates 2014. aasta novembrist. EKP avaldas ühtse järelevalvemehhanismi raammääruse⁸ 25. aprillil 2014; samuti avaldas ta tagasiside aruande⁹, milles käsitleti saadud märkusi täpsemalt ja esitati raammääruse eelnõusse tehtud asjakohaste muudatuste ülevaade.

4.2 EKP OTSUS TIHEDA KOOSTÖÖ KOHTA

31. jaanuari 2014. aasta otsuses EKP/2014/5, mis käsitleb tihedat koostööd nende osalevate liikmesriikide pädevate asutustega, kus euro ei ole ametlik vääring, on sätestatud tiheda koostöö sisseseadmise kord. Eelkõige hõlmab see tiheda koostöö alustamise taotlusi, nende taotluste hindamist EKPs ning tiheda koostöö võimalikku peatamist ja lõpetamist. Otsus jõustus 27. veebruaril 2014.

Kui otsuses EKP/2014/5 on sätestatud tiheda koostöö sisseseadmise korra üksikasjad, siis ühtse järelevalvemehhanismi raammäärusega nähakse ette tiheda koostöö toimimise ja järelevalve

⁸ http://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/et_reg_ecb_2014_17_f_sign.pdf

⁹ <http://www.ecb.europa.eu/ssm/consultations/shared/pdf/framework/draft-ssm-framework-regulation-feedback.en.pdf>

teostamise viisid pärast tiheda koostöö sisseseadmist. Mõlemad õigusaktid täiendavad seega ühtse järelevalvemehhanismi määruse artikli 7 sätteid, mis käsitlevad tihedat koostööd.

Seni ei ole ükski liikmesriik, kus euro ei ole ametlik vääring, teatanud teistele liikmesriikidele, Euroopa Komisjonile, EKP-le ega Euroopa Pangandusjärelevalvele (EBA) taotlusest alustada EKPga tihedat koostööd ühtse järelevalvemehhanismi määruses ja otsuses EKP/2014/5 sätestatud korras.

4.3 EKP SOOVITUS NÕUKOGU MÄÄRUSE (EÜ) NR 2532/98 MUUTMISE KOHTA – SANKTSIOONID

EKP avaldas 25. aprillil 2014 soovitus¹⁰ muuta nõukogu 23. novembri 1998. aasta määrust (EÜ) nr 2532/98 Euroopa Keskpanga volituste kohta rakendada sanktsioone,¹¹ et täpsustada eeskirju, mida kohaldatakse alljärgneva suhtes:

- sanktsioonid, mida EKP võib määrata muude keskpanga ülesannete täitmisel peale järelevalveülesannete;
- halduskaristused, mida EKP võib määrata oma järelevalveülesannete täitmisel.

Eesmärk on tagada määruse (EÜ) nr 2532/98 ning ühtse järelevalvemehhanismi määruse tõhus ja järjekindel toimimine ühtse järelevalvemehhanismi kontekstis. EKP võib ühtse järelevalvemehhanismi määrusega talle antud ülesannete täitmiseks kohaldada rahalisi halduskaristusi vahetult kohaldatavate ELi õigusaktide¹² rikkumise eest ja määrata sanktsioone „EKP määruste või otsuste rikkumise eest“¹³ (edaspidi üheskoos „halduskaristused“). Ühtse järelevalvemehhanismi määruse artikli 18 lõikes 1 on sätestatud rahalise halduskaristuse kohaldamine vahetult kohaldatavate liidu õigusaktide rikkumise eest; karistuse kohaldamise põhimõtted ja kord on sätestatud ühtse järelevalvemehhanismi määruses ja täpsustatud ühtse järelevalvemehhanismi raammääruses. Ühtse järelevalvemehhanismi määruse artikli 18 lõike 7 kohaselt võib EKP määrata karistusi EKP määruste ja otsuste rikkumise eest kooskõlas määrusega (EÜ) nr 2532/98.¹⁴ Seda arvesse võttes on eriti tähtis kehtestada selliste EKP

¹⁰ http://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/et_rec_ecb_2014_19.pdf

¹¹ EÜT L 318, 27.11.1998, lk 4.

¹² Ühtse järelevalvemehhanismi määruse artikli 18 lõikes 1 on sätestatud, et EKP võib määrata rahalised halduskaristused, „kui krediidiasutused, finantsvaldusettevõtjad või segafinantsvaldusettevõtjad ei täida tahtlikult või hooletuse tõttu mõne asjakohase vahetult kohaldatava liidu õigusakti nõudeid, millega seoses volitatakse pädevaid asutusi asjakohase liidu õiguse alusel kohaldama rahalist halduskaristust“.

¹³ Ühtse järelevalvemehhanismi määruse artikli 18 lõige 7.

¹⁴ Lisaks on ühtse järelevalvemehhanismi määruse artikli 18 lõikes 4 sätestatud, et EKP peab kohaldama artiklit 18 kooskõlas ühtse järelevalvemehhanismi määruse artikli 4 lõike 3 esimeses lõigus osutatud õigusaktidega, sealhulgas vajaduse korral määruses (EÜ) nr 2532/98 esitatud menetlustega.

halduskaristuste kohaldamise ühtne kord, mis on seotud EKP järelevalveülesannete täitmisega ühtse järelevalvemehhanismi määruse alusel.

Lisaks erinevad teatavad määruse (EÜ) nr 2532/98 eeskirjad ühtse järelevalvemehhanismi määruses sätestatutest. Need puudutavad eelkõige määruses (EÜ) nr 2532/98 sätestatud trahvide ja karistumaksete ülempiire, menetlusnorme ja aegumistähtaegu. Määruse (EÜ) nr 2532/98 soovitatud muutmine tegeleb nende probleemide lahendamisega.

4.4 EKP MÄÄRUSE EELNÕU JÄRELEVALVETASUDE KOHTA

Järelevalvetasusid käsitleva EKP määruse eelnõu kohta vt jagu 6.2.

5 JÄRELEVALVEMUDEL

5.1 JÄRELEVALVEKÄSIRAAMATU KOOSTAMISE LÕPULEVIIMINE

Järelevalvekäsiraamat on ühtse järelevalvemehhanismi töötajate sisedokument. Sellesse on koondatud oluliste ja vähem oluliste krediidasutuste järelevalve protsessid, menetlused ja meetodika kooskõlas ühtse järelevalvemehhanismi toimimise üldtunnustatud põhimõtetega. Käsiraamatus kirjeldatakse koostöömenetlusi nii ühtse järelevalvemehhanismi sees kui ka kolmandate asutustega.

Käsiraamatu esimene kavand esitati järelevalvenõukogule selle esimesel koosolekul 30. jaanuaril 2014. Käsiraamat on muutuv dokument, mida pidevalt ajakohastatakse vastavalt sellele, kuidas riiklike pädevate asutuste tagasiside põhjal kohandatakse meetodikat ja täiustatakse menetlusi. Seega ajakohastatakse käsiraamatut korrapäraselt nii enne kui ka pärast 4. novembrit 2014, mil EKP asub täielikult täitma oma järelevalveülesandeid.

Ühtse järelevalvemehhanismi järelevalvealase läbivaatamise ja hindamise protsessi¹⁵ raames teostatava riskihindamise ning kapitali ja likviidsuse kvantifitseerimise meetodika sõltub suurel määral järelevalveandmete kättesaadavusest ja kvaliteedist. Seepärast tehakse märkimisväärseid jõupingutusi, et parandada selliste andmete ning analüüsis kasutatava järelevalvealase teabe hõlmavust ja kvaliteeti.

Riiklike pädevate asutustega koostöös on võimaluste piires teostatud kolm andmete kogumise katseprojekti. Erilist tähelepanu pöörati peamistele muutujatele ning võõrväärtuste või puuduvate muutujate kohandamisele ja korrigeerimisele. Katseprojektide käigus tehti kindlaks

¹⁵ Järelevalvealane läbivaatamine ja hindamine on protsess, mida kasutatakse järelevalvealase läbivaatamise juhtimiseks ja selleks, et määrata kindlaks järelevalve all olevate üksuste suhtes kehtestatavad, konkreetsete täiendavate omavahendite, avalikustamise või likviidsusega seotud võimalikud lisanõuded või muud meetmed.

suured probleemid andmete võrreldavuses ja kvaliteedis. Need tulenesid näiteks riikide raamatupidamisraamistike erinevusest, mis raskendas andmete, likviidsussuhtarvude ja intressiriski näitajate hindamist. Samal ajal on meetodikat oluliselt täiustatud, et saada ülevaade sellest, kuidas konkreetsed ärimudelid või olukorrad võivad näitajate väärtusi mõjutada.

Lisaks on erilist tähelepanu pööratud turuandmete allikate laiendamisele, et suurendada kolmandate isikute vahendite kaudu järelvalveanalüüsi põhjalikkust ja sügavust. Sellised allikad on muu hulgas väliste andmeesitajate andmed ja EKPs või eurosüsteemis olemasolevad lahendused. Andme- ja teabeallikate laiendamine annab muu hulgas võimaluse i) täiendada järelvalvearuandluse kaudu saadud andmeid, ii) kasutada võimalikku sünergiat teiste andmeallikatega ja iii) teostada järelvalveandmete riskikontrolli.

Kapitali ja likviidsuse kvantifitseerimist järelvalvealase läbivaatamise ja hindamise raames on edasi arendatud. Ühtse järelvalvemehhanismi lähenemisviis täpsustab kapitalinõuded seoses riskidega, mille suhtes kohaldatakse regulatiivseid miinimumnõudeid (esimese samba riskid), ja täiendavate riskiliikidega, mille suhtes miinimumnõudeid veel ei kohaldata (teise samba riskid). Ühtse järelvalvemehhanismi järelvalvealase läbivaatamise ja hindamise raamistikus kasutatakse riskide kvantifitseerimiseks teavet, mida saadakse ühtse järelvalvemehhanismi riskihindamissüsteemi ja ettevõtete sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi kaudu.

Riiklikelt pädevatelt asutustelt saadud andmeid kasutades on jätkatud ka esialgse kvantifitseerimismeetodi katsetamist. Katsetamine hõlmas konkreetsete meetodiliste põhimõistete mõju analüüsi ning riskide kvantifitseerimiseks välja töötatud konkreetsete meetodite kohandamist ja katsetamist. Lisaks seoti katsetamine otsuste tegemisega ning vahendite väljatöötamisega sisearuandluse arvutuste tegemiseks ja vormide koostamiseks. Need toimingud on samuti ühtse järelvalvemehhanismi laiemal infotehnoloogiaalase arendustegevuse osa.

Ühtse järelvalvemehhanismi järelvalvekäsiraamatu lisas täpsustatakse kohapealse kontrolli meetodikat ning antakse seega kohapealse kontrolli meeskondadele juhiseid mitmesugustes hindamisega seotud küsimustes ja määratletakse kohapealse kontrolli eesmärgid, meetodid ja tulemused. Lõppeesmärk on tagada hindamise ja kohapealse kontrolli tulemusel rakendatavate järelvalvemeetmete kooskõla – selleks ühtlustatakse menetlused ja kehtestatakse järgnevate järelvalvemeetmete selge raamistik. Meetodikat kirjeldavas lisas käsitletud teemad jagunevad järgmistesse kategooriatesse (kooskõlas riskihindamise meetodikaga):

- krediidirisk;
- tururisk;

- operatsioonirisk (sh infotehnoloogia ja allhanked);
- äriühingu üldjuhtimise ja sisekontrolli raamistik (sh sisemine juhtimine, riskikontrolli funktsioon, tasustamine, siseaudit ja vastavuskontroll);
- likviidsusriski ja kapitaliga seotud küsimused (kapitalinõuete arvutamise hindamise protsessi ja sisemise kapitali adekvaatsuse hindamise protsessi läbivaatamine).

Kontrolli teostajad võivad oma ametialasest kogemusest lähtudes teha otsuse lisada vajaduse korral täpsemalt liigitatud alamkategoriad.

Ühtse järelevalvemehhanismi kohapealse kontrolli meetodika ei ole muutumatu, vaid areneb ja seda kohandatakse aja jooksul. EKP eesmärk on pärast riiklike pädevate asutustega konsulteerimist meetodika regulaarselt läbi vaadata ja seda ajakohastada. See peaks tagama, et meetodika on kooskõlas riskipõhise lähenemisviisi ja proportsionaalsuse põhimõttega ning hõlmab täiendavaid asjakohaseid teemasid.

5.2 JÄRELEVALVETAVASID KÄSITLEVA AVALIKU JUHENDI KOOSTAMINE

Praegu on koostamisel avalik dokument „Ühtse järelevalvemehhanismi järelevalvetavade ja -meetodika juhend”, mille põhieesmärk on selgitada ühtse järelevalvemehhanismi asjaomaseid elemente, ülesandeid ja protsesse. Juhend suurendab järelevalve alla kuuluvate üksuste jaoks järelevalvealaste hindamispehõhimõtete läbipaistvust ning aitab seega vähendada ühtse järelevalvemehhanismi toimimise ja järelevalvealaste ootustega seotud ebakindlust. Ühtlasi aitab see täita ühtse järelevalvemehhanismi suhtes kohaldatavaid avaldamisnõudeid, eelkõige:

- Euroopa Parlamendi ja EKP institutsioonidevahelist kokkulepet, millega nähakse ette, et EKP avaldab oma veebilehel järelevalvetavasid selgitava juhendi;
- EBA järelevalvealase teabe avalikustamise raamistikku, milles nõutakse vastavalt kapitalinõuete direktiivi artikli 143 lõike 1 punktile c järelevalvealasel läbivaatamisel ja hindamisel kasutatavate üldkriteeriumide ja meetodite avaldamist.

Juhendis käsitletakse järgmisi põhivaldkondi:

- ühtne järelevalvemehhanism kui Euroopa pangandusliidu esimene samm;
- ühtse järelevalvemehhanismi üldised eesmärgid, selle geograafiline, institutsiooniline ja funktsionaalne ulatus ning peamised toimimispõhimõtted;
- olulise ja vähem olulise krediidasutuse mõiste ning kriteeriumid;

- ühtse järelevalvemehhanismi toimimist reguleerivad peamised õigusaktid ja nende koostoime;
- ühtse järelevalvemehhanismi praktiline tegevus;
- EKP peamised struktuuriüksused ja organid;
- EKP ja osalevate liikmesriikide pädevate asutuste koostöö;
- oluliste ja vähem oluliste krediidasutuste järelevalve lähenemisviisid ning ülesannete jaotus EKP ja riiklike pädevate asutuste vahel kummagi lähenemisviisi raames;
- EKP organisatsiooniline ülesehitus;
- ühtse järelevalvemehhanismi ja muude ametiasutuste koostöö;
- tiheda koostöö mõiste (st koostöö, mille kaudu liikmesriigid, kus euro ei ole ametlik vääring, saavad ühineda ühtse järelevalvemehhanismiga);
- peamised järelevalveülesanded erinevates järelevalvevaldkondades ning nende eesmärgid, sagedus ja soovitatavad tulemused (eristades oluliste ja vähem oluliste krediidasutuste järelevalvet);
- menetlused järelevalve ühtsuse toetamiseks ja tagamiseks ühtse järelevalvemehhanismi raames;
- peamised menetlusnormid, näiteks juurdepääsupunktide ja keelenõuete kohta;
- ühtse järelevalvemehhanismi riskihindamise ning kapitali- ja likviidsusnõuete kvantifitseerimise ühise metoodika põhielemendid.

Juhend kavatsetakse avaldada piisavalt varakult enne ühtse järelevalvemehhanismi tegevuse algust.

6 MUUDE ASJAKOHADE TÖÖSUUNDADE ETTEVALMISTAMINE

6.1 JÄRELEVALVEANDMETE ARUANDLUSE RAAMISTIK

Järelevalvenõukogu kinnitas aprillis sisedokumentina ühtse järelevalvemehhanismi järelevalvearuandluse käsiraamatu. See on muutuv dokument, milles täpsustatakse sellise aruandluse lähenemisviisi ning kirjeldatakse ühtse järelevalvemehhanismi andme- ja aruandlusraamistikku. Kuna järelevalvearuandluse raamistiku ülesehitus tuleneb peamiselt

keskse riskihindamissüsteemi toimimiseks vajalikest andmetest, liigitatakse aruandlusraamistikku kaasatud muutujad vastavalt panga riskiprofiilidele.

Järelevalvenõukogu andis nõusoleku algatada eelkõige keskse riskihindamissüsteemiga seotud ettevalmistuste jätkamiseks ja täiustamiseks märtsi alguses kolmas andmete kogumise katseprojekt (ühtse järelevalvemehhanismi katseprojekt – SPE-3). SPE-3 põhieesmärk on veelgi täiustada keskses riskihindamissüsteemis kasutatavaid meetodeid. Andmete kogumise sisu kooskõlastati riiklike pädevate asutustega. Hetkel suhteliselt lühikeste aegridade pidevaks pikendamiseks on oluline koguda värskeimad andmed 2013. aasta detsembri lõpu seisuga. Oluline on see, et katseprojekt toetab ka üleminekuperioodil uute ühiste järelevalverühmade tehtavat tööd, kes saavad seega neid andmeridu kasutada enda ettevalmistustöös. Katseprojekt aitab pankadel, riiklikel pädevatel asutustel ja EKP-l valmistuda edaspidi korrapäraseks andmete kogumiseks. Projekti käigus püütakse igati tagada andmete kogumise taotluste tõhus kooskõlastamine ning teiste andmekogumisprojektidega dubleerimise ja kattumise vältimine.

Väga tähtis pidev ülesanne on ka andmeraamistiku väljatöötamine vähem oluliste krediitiasutuste jaoks. Eelkõige tuleb leida tasakaal mõtestatud andmekogumi nõudmise ja (eriti väiksematele) pankadele liiga suure koormuse panemisest hoidumise vahel.

Rakendamisel on järelevalvega seotud pangandusandmete süsteem (SUBA), mille kaudu saaks EKP järelevalve- ja metaandmed vastu võtta. Süsteem salvestab ja töötleb andmeid, valideerib need ja kontrollib nende järjepidevust, kaitseb andmete konfidentsiaalsust ja levitab neid. See on kooskõlas EBA järelevalvearuandluse rakenduslike tehniliste standarditega (mille EBA avaldas 2013. aasta juulis) ja sellesse lisatakse järk-järgult muud korrapäraselt kogutavad järelevalveandmed, mida EBA ei ole veel ühtlustanud. Süsteemis on võimalik hoida nii üksikute pankade andmeid kui ka konsolideeritud pangandusandmeid (pangagruppide andmed).

Esimene etapp plaanitakse lõpule viia 2014. aasta juuliks. Süsteem seotakse asutuste ja filiaalide andmebaasi registriga (Register of Institutions and Affiliates Database – RIAD), mis peaks sisaldama teavet krediitiasutuste kohta ning peamisi äriandmeid pankade ja pangagruppide koosseisu kohta (st võrdlusandmed). RIAD toetab otseselt ka selliste ülesannete täitmist nagu EKP otsese järelevalve alla kuuluvate oluliste pangagruppide kindlakstegemine.

6.2 JÄRELEVALVETASUDE RAAMISTIK

Ühtse järelevalvemehhanismi määruse kohaselt nõuab EKP osalevates liikmesriikides asutatud krediitiasutustelt ja mitteosalevas liikmesriigis asutatud krediitiasutuse poolt osalevas liikmesriigis asutatud filiaalidelt iga-aastaste tasude maksmist. Ühtse järelevalvemehhanismi tasude arvutamise kord kehtestatakse EKP määrusega, milles sätestatakse ühtse

järelevalvemehhanismiga seotud tasude eeskirjad ja menetlused. Eesmärk on saavutada kulutõhusus ja proportsionaalsus kooskõlas läbipaistvusnormidega.

Eelmisele ühtse järelevalvemehhanismi kvartaliaruandele järgnenud ajavahemikul koostas EKP määruse eelnõu järelevalvetasude kohta, mis hõlmab järgmisi põhiaspekte:

- iga-aastase järelevalvetasu kogusumma arvutamise kriteeriumid;
- järelevalve alla kuuluvate üksuste iga-aastase järelevalvetasu arvutamise kord;
- iga-aastase järelevalvetasu kogumise menetlus.

Riiklike pädevate asutustega on algatatud arutelud järelevalvetasusid käsitleva EKP määruse eelnõu üle. Järgmisena vormistatakse lõplikult EKP järelevalvetasu metoodika ettepanek ja avaldatakse avalikuks konsultatsiooniks EKP määruse eelnõu järelevalvetasude kohta. Avalik konsultatsioon kavatakse käivitada 2014. aasta mai lõpus.

6.3 IT-INFRASTRUKTUUR

Ühtse järelevalvemehhanismi uute tööprotsesside ja toimingute sisseseadmist toetavad järgmised IT-töösunad.

- **Ühised IT-teenused.** Ühtse järelevalvemehhanismi töötajatele on loodud ajutiselt kasutatavas hoones uued töökohad. Neile lisandub 2014. aasta sügise lõpuks veel kokku 1100 uut töökohta. Riiklikud pädevad asutused peavad ühtse järelevalvemehhanismi rakendustele ligipääsuks kasutama praegust eurosüsteemi ja EKPSi võrguinfrastruktuuri CoreNet, mida kasutavad ka riikide keskpangad. Erandiks on mõni üksik riiklik pädev asutus, kes võib vajada teistsugust lahendust. Läbivaatamisel on allkirjastatud ja krüpteeritud sõnumite vahetamise võimalused EKPSi-väliste riiklike pädevate asutustega.
- **Koostöö, töövoog ja infohaldus.** Rakendamisel on IT-projekt kontaktandmete haldamiseks ja päringute käsitlemiseks (e-Contact). Esimesed funktsioonid peaksid olema kasutatavad 2014. aasta mai lõpus. Ühtlasi parandatakse jätkuvalt juurdepääsu EKP dokumendihaldussüsteemile (DARWIN) selliste riiklike pädevate asutuste jaoks, kes asuvad oma riigi keskpangast eraldi.
- **Ettevõtte ressursside planeerimine.** Tegevusharude esindajad on kindlaks teinud ja töötavad välja ühtse järelevalvemehhanismi esialgsed ärilised nõuded ning võimalikud lahendused selle eelarve koostamiseks, organisatsiooniliseks ülesehituseks ja aruandlusega seotud muudatuste tegemiseks; järgmistel kuudel võib oodata selle kohta lisateavet. Kuluarvestuse, arvete esitamise ning maksete sissenõudmise ja kooskõlastamise puhul on EKP leidnud, et võimalikud lahendused võivad olla SAP

moodulid „Public Sector Collection and Disbursement” ja „Tax and Revenue Management”. Esimene moodul on väljatöötamisel ja seda toetab korrapärane dialoog tegevusharude esindajatega.

- **Andmete kogumine, kvaliteedijuhtimine ja analüüs.** Järelevalvega seotud pangandusandmete süsteemi (SUBA) projekti ettevalmistusetapp on lõpule viidud. Projekti põhieesmärk on tagada, et EKP saab kõigilt ühtse järelevalvemehhanismi riikidelt konkreetseid järelevalvealaseid andmeid XBRL-vormingus (Extensible Business Reporting Language) kooskõlas EBA rakenduslike tehniliste standardite raamistikuga. Projekti rakendusetapp algab pärast seda, kui on ette valmistatud ja korraldatud põhjalik hange sobiva IT-teenuse pakkuja valimiseks, välja valitud nõutavad tarkvaraelemendid ning tehniliselt katsetatud järelevalveandmete kogumist ja valideerimist võimaldavat SUBA prototüüpi.
- **Teabehaldussüsteem (IMAS).** Teabehaldussüsteemi alusel tagatakse pangandusasutuste järelevalves ühtlustatud protsessid ja järjepidevus. See on eriti ühtse järelevalvemehhanismi algusetapis oluline element, mis tagab, et kõik ühised järelevalverühmad rakendavad ühiseid meetodeid ja standardeid. Ühtlasi näitab see kõigile riiklikele pädevatele asutustele selgelt, et ühtne järelevalvemehhanism on täielikult toimiv. Lisaks peaks stabiilne, tõhus ja hõlpsasti kasutatav lahendus soodustama ühtse järelevalvemehhanismi aktsepteerimist paljudel tasanditel. Infohalduse järelevalve süsteemi tuumana otsustati kasutada olemasolevat IT-lahendust, mille toimimine ühes riiklikus pädevas asutuses on tõendatud. Seda kohandatakse vastavalt ühtse järelevalvemehhanismi vajadustele.

7 PÕHJALIK HINDAMINE

Eelmise kvartaliaruande esitamise järel on pankade põhjalikul hindamisel tehtud märkimisväärseid edusamme. Hindamise kolm põhieesmärki on järgmised:

- tagada läbipaistvus, parandades pankade seisukorda kajastava kättesaadava teabe kvaliteeti;
- määrata kindlaks ja võtta vajalikud parandusmeetmed;
- suurendada usaldust, veendes kõiki sidusrühmi selles, et pangad on põhimõtteliselt kindlad ja usaldusväärsed.

Põhjaliku hindamise peamised meetodilised elemendid on varade kvaliteedi hindamine ja stressitest.

Kogu protsess algas ametlikult 4. veebruaril 2014, kui võeti vastu otsus EKP/2014/3, millega määratakse kindlaks põhjalikule hindamisele kuuluvad krediidasutused. EKP nõukogu võttis selle otsuse vastu järelevalvenõukogu ettepanekul.

Hindamine peaks lõpule jõudma enne ühtse järelevalvemehhanismi järelevalvetegevuse algust 2014. aasta novembris. Nagu allpool kirjeldatakse, on viimaste kuude jooksul juba saavutatud mitu tähtsat vahe-eesmärki ja algatatud põhiprotsessid.

7.1 VARADE KVALITEEDI HINDAMISEKS PORTFELLIDE VALIMISE LÕPULEVIIMINE

Varade kvaliteedi hindamise esimene etapp, hindamiseks portfelli väljavallimine, on lõpule viidud. Valik tehti riskipõhist lähenemisviisi kasutades tihedas koostöös riiklike pädevate asutuste ja EKP vahel. Riiklikud pädevad asutused esitasid enne lõpliku valiku kokkuleppimist EKP keskele projektijuhtimistalitusele kahepoolisel kohtumisel hindamisele kuuluvate portfelli ettepaneku. Varade kvaliteedi hindamiseks valitud pangaportfelli riskiga kaalutud varade kogusumma on ligikaudu 3,7 triljonit eurot ehk 58% põhjalikule hindamisele kuuluvate pankade krediidiriskiga kaalutud varade kogusummast.

Lisaks korraldatakse 29 olulisi kauplemisportfelli positsioone omava panga puhul spetsiaalne kauplemisportfelli varade kvaliteedi hindamine. See hõlmab peamiste kauplemisportfelli protsesside kvalitatiivset hindamist ja tähtsaimate tuletisinstrumentide hinnastamismudelite kvantitatiivset hindamist. Esimese puhul hinnatakse nende põhiprotsesside tõhusust ja asjakohasust, mida pangad kasutavad kauplemisportfelli positsioonide õiglase väärtuse arvutamiseks ja jälgimiseks. Teise puhul keskendutakse kolmanda taseme tuletisinstrumentide väärtuse arvutamiseks kasutatud olulisimate hinnastamismudelite usaldusväärsusele. Asjaomased hinnastamismudelid on välja valitud.

7.2 PROJEKTI MOBILISEERIMINE JA PIIRÜLENE KOOSTÖÖ

Projektstruktuuride ja asjaomaste vahendite mobiliseerimine liikmesriikide tasandil viidi varade kvaliteedi hindamise teostamisetapi alguseks õigel ajal lõpule. Riiklikud pädevad asutused on sõlminud lepingud protsessi toetavate kolmandate isikutega (väliskonsultandid ja audiitorfirmad). Hindamist koordineerib riigi tasandil riiklik projektijuhtimisasutus riikliku juhtkomitee järelevalve all. Nagu eelmises kvartaliaruandes kirjeldatud, annavad mõlemad riiklikud struktuurid aru EKP asjakohastele keskstruktuuridele, nimelt EKP keskele projektijuhtimistalitusele ja põhjaliku hindamise juhtkomiteele. Eri pankades teostavad kohapealset kontrolli kontrollimeeskonnad, kuhu kuuluvad riikliku pädeva asutuse töötajad ja

audiitorid. EKP ekspertidest koosnevad riikide meeskonnad, kes annavad riigi ja kesksel tasandil tehnilist abi ja aitavad tagada kvaliteeti, on moodustatud ja mõnes liikmesriigis ka juba tegevust alustanud.

Koostatud on raamistik, mis käsitleb päritoluriigi ja vastuvõtva riigi järelevalveasutuste koostööd põhjaliku hindamise teostamisel, ning sõlmitud asjaomased kahepoolsed kokkulepped järelevalveasutuste vahel. See on varade kvaliteedi hindamiseks hädavajalik, sest mitmed põhjalikule hindamisele kuuluvad krediitiasutused tegutsevad rahvusvahelisel tasandil ja omavad välismaise vara portfelle, mille kvaliteeti tuleb hinnata. Lisaks ühtse järelevalvemehhanismi eri liikmesriikide pädevate asutuste koostööle hõlmavad kokkulepped ühtse järelevalvemehhanismi riiklike pädevate asutuste ja ühtses järelevalvemehhanismis mitteosalevate, nii ELi kui ka teiste riikide järelevalveasutuste koostööd. EKPs korraldati mitu seminari ühtses järelevalvemehhanismis mitteosalevate riikide asjaomaste asutustega, et arutada koostöö üksikasju ja nendes kokku leppida. Neis osalesid ka EBA, Euroopa Komisjon ja Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA).

7.3 TEISE ETAPI JUHENDI AVALDAMINE

11. märtsil 2014 avaldati EKP veebilehel juhend, mis sisaldab varade kvaliteedi hindamise teostamisetapi (teine etapp) erimetoodikat. Dokument käsitleb kümmet tööloiku, mis tuleb teise etapi jooksul lõpule viia, sealhulgas järgmised menetlused:

- andmete valideerimine ja mudelisisendite kontroll;
- oluliste positsioonide ja tagatiste väärtuse hindamine ning eraldiste tegemise vajaduse kindlaksmääramine;
- sektori võrdluskriteeriumite kasutamine turuväärtuste hindamiseks;
- kvaliteedi tagamine ja edusammude jälgimine, et tagada õigeaegne lõpuleviimine.

Juhend on kõigi hindamisel osalejate ühine abivahend, kuna selles antakse konkreetseid juhiseid kõigi asjakohaste etappide läbiviimiseks. Enne avaldamist toimus juhendi põhjalik tehniline läbivaatamine ja täiustamine. Sellesse olid kaasatud nii riiklikud pädevad asutused kui ka asjaomased audiitorühingud.

7.4 VARADE KVALITEEDI HINDAMINE, KVALITEEDI TAGAMINE JA ANDMETE KONFIDENTSIAALSUS

Pankade kontrollimeeskonnad alustasid pankades kontrolli veebruaris ning viisid esimese tööloigu (protsesside, poliitikapõhimõtete ja raamatupidamise läbivaatamine) lõpule märtsi lõpuks. Praegu toimub andmete terviklikkuse kontrollimine ja krediidiportfelli hindamine. Ühiseraldiste analüüs algas aprilli keskel. EKP on teadlik, et nõue esitada märkimisväärne hulk väga üksikasjalikke andmeid suhteliselt lühikese aja jooksul eeldab pankadelt suuri jõupingutusi. EKP keskne projektijuhtimistalitus on püüdnud andmevorme ühtlustada, eesmärgiga vähendada aruandluskoormust, ilma et sellega kahjustataks hindamise kvaliteeti. EKP on juba korraldanud arutelusid hindamisele kuuluvate pankade kõrgema taseme esindajatega ja jätkab seda dialoogi kogu protsessi vältel.

Kvaliteedi tagamine on eriti tähtis: see kindlustab põhjaliku hindamise tulemuste terviklikkuse ja võrreldavuse ning tagab kõikidele krediitiasutustele ja riikidele võrdsed võimalused. Selle saavutamiseks on kehtestatud järgmine kolmest kvaliteedi tagamise tegevustasandist koosnev raamistik:

- pankade kontrollimeeskonnad kontrollivad riiklikele pädevatele asutustele esitatavate andmete kvaliteeti;
- riiklike pädevate asutuste tehnilise abi ja kvaliteedi tagamise meeskonnad ning EKP riikide meeskonnad teevad asjaomastes riikides pankade lõikes täiendavaid kontrolle ja valideerimisi;
- EKP keskne projektijuhtimistalitus hindab keskusele esitatud andmete kvaliteeti ning teostab mitut riiki hõlmavaid kontrolle ja analüüse.

Hindamise käigus esitatud andmete konfidentsiaalsuse tagamine on väga tähtis, et kaitsta asjaomaste krediitiasutuste õigusi ja tagada korrapärane teabevahetusprotsess, mis hoiab ära teabelekked. Kõik põhjalikku hindamisse kaasatud isikud on allkirjastanud konfidentsiaalsuslepingu. EKP on teinud märkimisväärseid jõupingutusi, et tagada andmete turvaline edastamine ja säilitamine ning välistada lubamatu juurdepääs andmetele.

7.5 STRESSITEST

EKP kinnitas 3. veebruaril 2014 avaldatud pressiteates, et kasutab stressitestis EBA 31. jaanuaril 2014 avaldatud peamisi parameetreid. Kapitalikünnis on põhistsenaariumi puhul 8% ja negatiivse stsenaariumi puhul 5,5% esimese taseme põhiomavahenditest. Kuna ühtse järelevalvemehhanismi riikide stressitest on üks kahest peamisest põhjaliku hindamise elemendist, võetakse selles arvesse varade kvaliteedi hindamise tulemusi.

Stressitesti periood on kolm aastat (detsembrist 2013 kuni detsembrini 2016). Stressitesti põhistsenaariumi töötas välja Euroopa Komisjon ning negatiivse stsenaariumi kavandas (nagu ka varasemate stressitestide puhul) Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu (ESRN) tihedas koostöös EKP ja EBAga. Stsenaariumide üksikasjad avaldati 29. aprillil 2014.

7.6 KAPITALIPUUDUJÄÄKIDE TÄITMISEKS KÕLBLIKUD MEETMED

29. aprillil 2014 avaldatud pressiteates selgitas EKP meetmeid, mida pangad peavad võtma, kui nende põhjaliku hindamise järel kindlaks määratud kapitalisuhtarvud on allpool asjaomaseid tasemeid, eriti tähtaegade ja kõlblike kapitaliinstrumentide puhul.

Kapitalipuudujääkide korral peavad asjaomased pangad esitama kapitaliplaanid, milles sätestatakse üksikasjalikult parandusmeetmed. Varade kvaliteedi hindamisel ja stressitesti põhistsenaariumi käigus tuvastatud kapitalipuudujäägid tuleb täita kuue kuu jooksul, negatiivse stsenaariumi raames selgunud puudujäägid üheksa kuu jooksul. Kuue- või üheksakuuline ajavahemik algab põhjaliku hindamise tulemuste avaldamisest 2014. aasta oktoobris.

Mis puutub kasutatavatesse kapitaliinstrumentidesse, siis võib varade kvaliteedi hindamisel ja stressitesti põhistsenaariumi käigus tuvastatud puudujääke täita ainult esimese taseme põhiomavahendite hulka kuuluvate kapitaliinstrumentidega vastavalt kapitalinõuete määruse artiklile 50. Stressitesti negatiivsest stsenaariumist tulenevat kapitalipuudujääki võib täita esimese taseme põhiomavahenditega ja/või kapitalinõuete määruse artikli 52 nõuetele vastavate konverteeritavate instrumentidega või instrumentidega, mis võidakse alla hinnata (täiendavad esimese taseme põhiomavahendid). Täiendavatesse esimese taseme põhiomavahenditesse kuuluvaid instrumente võib kasutada maksimaalselt 1% ulatuses riskiga kaalutud varadest järgmiselt¹⁶:

- instrumendid läviväärtusega alla 5,5% esimese taseme põhiomavahenditest: 0% kõigist riskiga kaalutud varadest;
- instrumendid, mille läviväärtus on vähemalt 5,5%, kuid alla 6% esimese taseme põhiomavahenditest: kuni 0,25% kõigist riskiga kaalutud varadest;
- instrumendid, mille läviväärtus on vähemalt 5,5%, kuid alla 7% esimese taseme põhiomavahenditest: kuni 0,5% kõigist riskiga kaalutud varadest;
- instrumendid, mille läviväärtus on vähemalt 7% esimese taseme põhiomavahenditest: kuni 1% kõigist riskiga kaalutud varadest.

¹⁶ Nende nõuete kohaldamise näide on esitatud 29. aprillil koos eespool nimetatud pressiteatega avaldatud põhjalikku hindamist käsitlevas teates.

8 ARUANDEKOHUSTUS

Ühtse järelevalvemehhanismi määruuses ning Euroopa Parlamendi ja EKP institutsioonidevahelises kokkuleppes on sätestatud järelevalvenõukogu esimehe ja aseesimehe ametisse nimetamise selge kord. EKP nõukogu ettepanekul nimetas ELi Nõukogu EKP juhatuse liikme Sabine Lautenschlägeri ametisse järelevalvenõukogu aseesimehena 11. veebruaril 2014 pärast tema ärakuulamist Euroopa Parlamendi majandus- ja rahanduskomisjonis 3. veebruaril 2014 ja Euroopa Parlamendi heakskiitu 5. veebruaril 2014.

Ühtse järelevalvemehhanismi määruuses on sätestatud mitu Euroopa Parlamendi ja ELi Nõukoguga seotud aruandluskanalit. Peamiseks aruandluskanaliks on korralised kuulamised ja erakorralised mõttevahetused järelevalvenõukogu esimehega Euroopa Parlamendi majandus- ja rahanduskomisjonis ning eurorühmas.

Järelevalvenõukogu esimees Danièle Nouy esitas esimese ühtse järelevalvemehhanismi kvartaliaruande Euroopa Parlamendile spetsiaalsel erakorralisel mõttevahetusel 4. veebruaril 2014 ning majandus- ja rahandusküsimuste nõukogu istungil 18. veebruaril 2014. Euroopa Parlamendi majandus- ja rahanduskomisjon korraldas 18. märtsil 2014 Danièle Nouy esimese korralise kuulamise, kus ta andis aru ühtse järelevalvemehhanismi ettevalmistamisel ja põhjalikul hindamisel tehtud edusammude kohta. EKP avaldas ka Danièle Nouy kirjalikud vastused küsimustele, mille Euroopa Parlamendi liikmed olid talle vahetult enne seda kuulamist esitanud.

Danièle Nouy andis ühtse järelevalvemehhanismi loomise ja põhjalikul hindamisel tehtud edusammude kohta aru ka majandus- ja rahanduskomitee finantsstabiilsuse ümarlaua kohtumisel 25. märtsil 2014 ning majandus- ja rahandusküsimuste nõukogu mitteametlikul istungil 2. aprillil 2014. Alates 4. novembrist 2014, kui EKP on asunud täielikult täitma oma järelevalveülesandeid, peab ühtne järelevalvemehhanism andma aru eurorühma ees ühtses järelevalvemehhanismis osalevate mitte-euroala liikmesriikide esindajate juuresolekul.

Kooskõlas institutsioonidevahelise kokkuleppega (V jagu) esitati Euroopa Parlamendile raammääruse eelnõu 4. veebruaril 2014, st enne 7. veebruarile kavandatud avaliku konsultatsiooni käivitamist.

Vastavalt institutsioonidevahelisele kokkuleppele esitatakse iga järelevalvenõukogu koosoleku järel koosolekuprotokoll Euroopa Parlamendi pädevale komisjonile. Kuna protokollid vormistatakse ja kinnitatakse üldiselt järgmisel kuul pärast koosoleku toimumist, esitas EKP vaatlusalusel ajavahemikul 2014. aasta jaanuarist kuni märtsi keskpaigani peetud järelevalvenõukogu koosolekute protokollid. EKP määras nende dokumentide konfidentsiaalsustasemeks „ECB-Confidential”. Neil põhjustel tuleb meelde tuletada, et

institutsioonidevahelised kokkulepped (I jagu) on sätestatud, et Euroopa Parlament „võtab kaitseabinõusid ja -meetmeid, mis vastavad EKP teabe ja EKP dokumentide tundlikkuse tasemele”, ning „taotleb EKP-lt nõusoleku saamist teabe avaldamiseks täiendavatele isikutele või institutsioonidele” peale majandus- ja rahanduskomisjoni liikmete, kellele need andmed esitatakse.

9 EDASISED SAMMUD JA ÜLESANDED

Enne 2014. aasta augusti algusesse kavandatud kolmanda kvartaliaruande avaldamist kavatseb EKP tegeleda eelkõige järgmiste teemadega:

- EKP järelevalvetasu metoodika ettepaneku ja avalikuks konsultatsiooniks esitatava järelevalvetasusid käsitleva EKP määruse eelnõu lõplik vormistamine. Määruse eelnõu esitatakse enne avaliku konsultatsiooni käivitamist Euroopa Parlamendi pädevale komisjonile kooskõlas institutsioonidevahelise kokkuleppega;
- järelevalvetöötajate esimese laine (ligikaudu 280 töötajat) väljavalimine ja ühiste järelevalverühmade koordinaatorite määramine;
- funktsioonide lahusust ja teabevahetust käsitlevate EKP sise-eeskirjade koostamine ja kinnitamine.

Järgmine tabel kajastab nii neid olulisi vahe-eesmärke kui ka üleminekuetapi viimase kvartali vahe-eesmärke (4. novembrini 2014, mil EKP saab järelevalvevolitused).

Olulised vahe-eesmärgid

Meede	Ajakava
Avaliku konsultatsiooni käivitamine seoses järelevalvetasusid käsitleva EKP määruse eelnõuga	2014. aasta mai lõpp
Ühiste järelevalverühmade koordinaatorite määramine	2014. aasta mai/juuni
Järelevalvetöötajate esimese laine (ligikaudu 280 töötajat) väljavalimine	2014. aasta suve algus
Järelevalvealaste andmete esitamise katsetapp	2014. aasta suvi
EKP sise-eeskirjad funktsioonide lahususe ja teabevahetuse kohta	2014. aasta suvi
<i>Kolmas kvartaliaruanne Euroopa Parlamendile, ELi Nõukogule ja Euroopa Komisjonile</i>	<i>2014. aasta august</i>
Oluliste pankade loetelu avaldamine	enne 4. septembrit 2014
Järelevalvetöötajate teise laine (ligikaudu 300 töötajat) väljavalimine	2014. aasta suve lõpp
EKP otsus vaidlustusnõukogu liikmete valimise kohta	2014. aasta september (hiljemalt)
EKP eetikaraamistiku läbivaatamine (sh panganduse järelevalves osalevate EKP töötajate ja juhtkonna eetiline käitumine)	2014. aasta september
Põhjaliku hindamise tulemused	2014. aasta oktoober
EKP määrus järelevalvetasude kohta	2014. aasta oktoober
Järelevalvetavasid käsitleva EKP juhendi avaldamine	enne 2014. aasta oktoobri lõppu
<i>Neljas kvartaliaruanne Euroopa Parlamendile, ELi Nõukogule ja Euroopa Komisjonile</i>	<i>2014. aasta november</i>
Järelevalvetegevuse algus	4. november 2014